

hmeljarske informacije

Naklada: 300 izvodov. Izdaja Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, Cesta žalskega tabora 2, 3310 Žalec, tel.: 03 71 21 600, faks: 03 71 21 620, E-mail: gregor.leskosek@ihps.si.

Uredniški odbor: doc. dr. Barbara Čeh, dr. Sebastjan Radišek, dr. Magda Rak Cizej, dr. Andreja Čerenak in urednik Gregor Leskošek.

ISSN 1408 - 4775

Letnik 30, št. 2

8. maj 2013

G. Leskošek, M. Rak Cizej, S. Radišek: **VARSTVO HMELJA**

Hmeljeva peronospora - kuštravci

Pri pregledih hmeljišč smo že v kar nekaj primerih naleteli na pojav kuštravcev. Svetujemo vam, da pri delu v hmeljiščih predvsem pri predčiščenju ter navijanju poganjkov vse kuštrave poganjke ročno porežete, ter jih odstranite z nasada, saj lahko ti s sporami še vedno širijo bolezen po nasadu nekaj naslednjih dni.

Vsekakor pa velja opozorilo, da povsod tam, kjer boste ugotovili več kot 3 % rastlin s kuštravci, po napeljavi poganjkov nemudoma uporabite sistemski fungicid **Aliette flash v 0,25 % koncentraciji**. Opozorjamo vas, da morate škropljenje po 8-ih dneh ponoviti. Poraba vode v tem času je 300 l/ha.

Zatiranje kuštravcev je za kasnejše uspešno varstvo hmelja pred hmeljevo peronosporo izrednega pomena, zato bodite pozorni in po potrebi tudi ukrepajte!

Hmeljev bolhač

V letošnjem letu smo na hmelju prve hrošče hmeljevega bolhača opazili 19. aprila. Njegova populacija je letos zelo številčna, tako v starejših nasadih hmelja, še posebej pa pri mladih, komaj odgnanih sadikah hmelj. Kljub trenutno hladnejšemu in vlažnemu vremenu je potrebno skrbno pregledovati nasade hmelja in se pravočasno odločiti za zatiranje bolhačev. Še posebno pozorni morate biti v nasadih, ki so bili prizadeti od toče, namreč bolhači bodo množično prisotni ravno na mladih, komaj odgnanih poganjkih hmelja.

Za zatiranje hmeljevega bolhača imate na razpolago kontaktni insekticid **Karate Zeon 5 CS**, katere uporabite v koncentraciji **0,01 %**. V tem času za izračun porabe Karate-ja izhajajte iz max. 300 l vode/ha (30 ml insekticida/ha). Insekticid lahko uporabite skupaj s sistemskim fungicidom (Aliette flash) za zatiranje primarne okužbe hmeljeve peronospore. Za podaljšano delovanje kontaktnega insekticida je priporočljivo dodati kakšno močilo (npr. Silwet, Nu-film, itd.). Opozorimo naj vas, da je uporaba insekticida Karate Zeon na istem zemljišču dovoljena le 2-krat letno. **Omenjenega insekticida ne smete uporabljati v vročem in vetrovnem vremenu!** Ker je sredstvo nevarno za čebele, je pred njegovo uporabo potrebno zmulčiti cvetočo podrast (regrat) okrog hmeljišč! Pazite, da Karate Zeon uporabite 40 metrov proč od vodnih površin, le v primeru uporabe šob z redukcijo drifta- antidrifnih šob, se varnostni pas zmanjša na 20 metrov.

Hmeljeva listna uš

Letos smo v Žalcu prvo krilato uš na hmelju našli 3. Maja. Trenutno je populacija krilatih uši nizka, razlog hladno in deževno vreme. O nadaljnjih ukrepih za zatiranje uši vas bomo pravočasno obvestili. Redno pregledujte predvsem robove hmeljišč, kjer najprej opazite pojav uši.

Uporaba herbicidov v prvoletnih nasadih in ukoreniščih

V letošnjem letu je veliko na novo posajenih nasadov hmelja. V Slovenji za zatiranje plevelov v hmeljiščih nimamo dovoljenih herbicidov, razen v **ukoreniščih in prvoletnih nasadih hmelja, kjer pridelka hmelja letos ne boste obirali.** V ta namen je dovoljen herbicid:

STOMP 400 SC, ki zatira enoletne ozkolistne in nekatere vrste širokolistnih plevelov v in sicer:

- po saditvi hmelja (sadike CSB in CSA), do faze petih parov listov hmelja (BBCH 15), ker škropimo v pasovih uporabite 1/3 celotnega odmerka, kar znaša **1,1 l Stomp 400 SC/ha.**

J. Persolja: NAROČILO NA PROGNOŠTIČNA OBVESTILA PREKO ELEKTRONSKEGA NASLOVA IN MOBILNEGA TELEFONA

Oddelek za varstvo rastlin na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, se je z izvajanjem Prognoštično-signalizacijske službe leta 1994 vključil v Javno službo zdravstvenega varstva rastlin. Sodelavci inštituta v okviru prognoštične službe na Oddelku za varstvo rastlin izvajamo prognozo in obveščanje o škodljivih organizmih (bolezni, škodljivci, pleveli) ter o aplikaciji fitofarmaceutskih pripravkov na področju hmeljarstva, sadjarstva, vinogradništva, poljedelstva in vrtnarstva. Obveščanje poteka s pošiljanjem obvestil v obliki pisnih informacij po pošti, na sestankih in izobraževanjih. Povzetke prognoštičnih obvestil objavljamo preko odzivnika (03) 712 16 60 ter na spletnih straneh <http://www.fito-info.si> <http://www.ihps.si>.

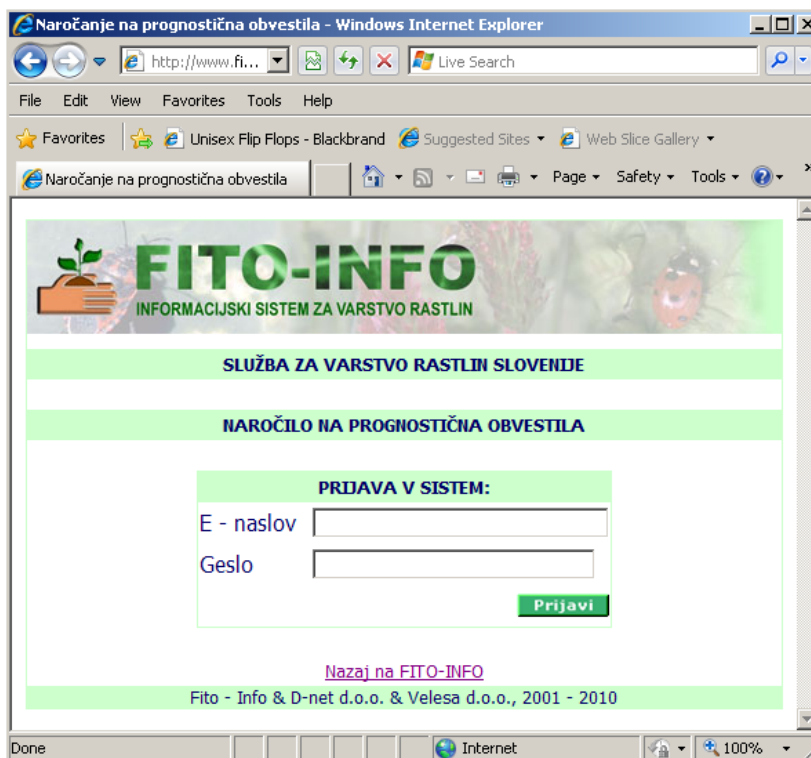
V zadnjih dveh desetletjih se je prognoza usmerila v uporabo vseh razpoložljivih informacijskih tehnologij, ki so pripomogli k natančnejšim in v realnem času podanih napovedih in nasvetih o pojavu in širjenju škodljivih organizmov v kmetijstvu. Agrometeorološki sistem, ki se je na Inštitutu začel razvijati že leta 1994 z nakupom Adcon postaj se je v letu 2004 centraliziral in razvijal pod finančnim okriljem Fitosanitarnе uprave RS. Osnova sistema je preko 90 agro-meteoroloških postaj, med katerimi 12 postaj deluje in se vzdržuje na območju, ki ga pokriva Inštitut (Savinjska in Koroška).

V okviru sistema deluje tudi spletni modul za naročanje na prognoštična obvestila in njihovo elektronsko prejemanje, ki je na voljo na spletnem portalu FITO-INFO. Spletni modul omogoča naročanje na prognoštična obvestila različnih kategorij (hmeljarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, poljedelstvo, vrtnarstvo, splošna obvestila) iz različnih geografskih območij Slovenije. **Prognoštična obvestila lahko prejimate na vaš elektronski naslov ali na vaš mobilni telefon, takoj, ko so ta obvestila izdana - brezplačno.**

Varovanje okolja postaja vedno večja prioriteta tudi pri kmetijski pridelavi, zato lahko pravilna in pravočasna prognoza ter obveščanje o pojavu, širjenju, preprečevanju in zatiranju škodljivih organizmov zmanjšajo uporabo fitofarmaceutskih sredstev v kmetijski pridelavi.

1. Kako se naročite na prognoštična obvestila

Pri prijavi v sistem uporabljajte brskalnik »Internet Explorer«. Naročilo na prognoštična obvestila izvedete preko Slovenskega informacijskega sistema za varstvo rastlin FITO-INFO: <http://www.fito-info.si/PR/index.htm>. Za prijavo v sistem morate navesti »Ime«, »Priimek« in »Elektronski naslov«. V kolikor elektronskega naslova še nimate, lahko pokličete izvajalce Oddelka za varstvo rastlin, ki bodo prijazno pomagali bodočim uporabnikom sistema. Po uspešnem naročilu boste na vaš elektronski naslov prejeli geslo, s katerim se boste ob naslednji prijavi prijavi v sistem.

Prijavno okno v sistem naročanja na prognošična obvestila

2. Uspešna prijava v sistem

Spreminjanje uporabniških podatkov.

Po uspešni prijavi v sistem se odpre okno, v katerem se na vrhu prikažejo podatki o uporabniku. V kolikor želite podatke spremeniti, kliknite gumb **Spremeni**. Odpre se novo okno, kjer lahko spreminjate uporabniške podatke. (ime, priimek, elektronski naslov), prav tako pa vpišete številko vašega mobilnega telefona, kamor bodo prispela SMS prognošična obvestila.

Izbiranje obvestil

V spodnjem delu okna se prikaže seznam s prognošičnimi obvestili, ki je ob prvi prijavi prazen (slika spodaj).

Izbrano območje	Ustanova	Pripadajoče kategorije	E-naslov	Akcije
Nimate označenih obvestil				
				[Dodaj]

Posnetek okna za dodajanje prognošičnih obvestil

Nova obvestila vnašate tako, da kliknete gumb »Dodaj«. Pri tem se odpre nova stran, kjer iz padajočega menija izberite Center iz katerega želite prejemati obvestila. Ko center izberete, kliknite gumb **V redu**. Odpre se novo okno v katerem izbirate kategorije vezane na center in obliko zapisa v kateri želite prejemati obvestila.

1. V oknu »Kategorija« izberite oz. označite kategorije (npr. hmeljarstvo, poljedelstvo,...) za katere želite prejemati obvestila.
2. Izberite format v katerem želite prejemati obvestila: html – izpisi, txt – izpisi, link za ogled obvestila na spletu (po elektronski pošti prejmete povezavo, ki omogoča pregled obvestil na spletu). Priporočamo izbor html izpisa.
3. V kolikor želite prejemati SMS obvestilo, označite možnost kot je prikazano:

**Obvestila želim
prejemati na GSM**

☺ Pošlji SMS obvestila na št: +3...

Kliknite gumb **V redu** in sistem vas preusmeri na vstopno okno (slika spodaj). V kolikor želite izbrati obvestila druge regije, ponovite postopek izbora, v nasprotnem primeru kliknite gumb »Odjavi«.

FITO-INFO
INFORMACIJSKI SISTEM ZA VARSTVO RASTLIN

SLUŽBA ZA VARSTVO RASTLIN SLOVENIJE

NAROČILO NA PROGNOŠTIČNA OBVESTILA

Vaši uporabniški podatki

Ime	Jolanda
Preimek	Persolja
E - naslov	jolanda.persolja@gmail.com
GSM	+386 41

[Odjavi](#) [Spremeni](#)

Spoštovani, v kolikor uporabljate brskalnik Mozilla Firefox, morate po izbiri vrste obvestil ponovno naložiti stran (Tipka F5, gumb za osvežitev), da se prikažejo naročena obvestila.

Izbrano območje	Ustanova	Pripadajoče kategorije	E-naslov	Akcije
Celjska in Koroška regija	Inštitut za Hmeljarstvo in Pivovarstvo Slovenije	HMELJARSTVO	HTML	[Dodaj] [briši] [Dodaj]

Posnetek vstopnega okna sistema za naročanje prognoštičnih obvestil

3. Brisanje posameznih obvestil iz liste prejemanja obvestil

S klikom na povezavo »[briši](#)« zbrišete iz seznama obvestila, ki jih ne želite več prejemati na svoj elektronski poštni naslov ali mobilni telefon.

B. Čeh: DOGNOJEVANJE HMELJA

Prvo dognojevanje izvedemo po navijanju, saj pred tem hmelj potrebuje le malo dušika. Na območjih, ki jih je prizadela toča in oklestila vrhove, počakajte, dokler hmelj ne pride v ustrezno razvojno fazo, saj je v teh primerih nižji. Letos še posebej priporočamo analizo tal na Nmin, ki nas seznani s količino rastlinam dostopnega dušika, ki je v tem času že v tleh. Zaradi deževne jeseni, zime in pomladi pričakujemo, da je v tleh le malo rastlinam dostopnega dušika, poleg tega so tla hladna in mineralizacija iz organske snovi poteka le počasi. Glede na rezultate meritev se potem odločimo o velikosti odmerka, ki je okvirno 50 kg/ha N. Za prvo dognojevanje je primerno hitro delujoče gnojilo **KAN in gnojila z dušikom v počasi sproščujočih oblikah**, ki omogočajo zmanjšanje števila dognojevanj in manjše izgube dušika. **Dognojevanje hmelja izvedite takrat, ko so tla ustrezno suha, sicer z gaženjem naredite tlom veliko škodo.**

Če še niste opravili gnojenja s fosforjevimi in kalijevimi gnojili, lahko to storite istočasno kot prvo dognojevanje hmelja po navijanju. V tem primeru namesto KANa uporabite gnojilo NPK z ustreznim razmerjem hranil glede na potrebno količino za vaše hmeljišče. S tem se obenem izognete enemu hodu po njivi. Dušik je namreč v NPK gnojilih v enaki obliki, kot je v KANu. Več v Hmeljarskem zvezku.

B. Čeh, G. Leskošek: UKREPI PO TOČI

Če so od toče poškodovani poganjki naviti in dosegaajo že meter višine, je smiselno počakati, da se hmelj razraste in ga pincirati, v primerih, ko pa je hmelj nižji, je potrebno počakati, da zrastejo novi poganjki in potem na vodila napeljati te nove poganjke, kar bo ob ugodnem vremenu predvidoma čez približno dva tedna, poškodovane poganjke pa očistiti.

Glede na finančni premislek je smiselna uporaba pripravkov, ki pomagajo k hitrejši regeneraciji in boljši rasti korenin (Coralite KR+, Protifert LMW ...) ter pripravkov mikrohranil - na primer Fructol). Pripravki samo iz aminokislin so zaradi majhne listne mase trenutno manj smiselni.

B. Čeh: ANALIZA TAL

Če spomladi še niste gnojili z organskimi ali mineralnimi gnojili oziroma apnili, je še je čas za vzorčenje tal v hmeljiščih oziroma na njivah, vrtovih, sadovnjakih ... Navodilo za odvzem vzorca tal najdete v Hmeljarskem zvezku na strani 12. Vzorec tal ustrezno označite.

Navodilo za vzorčenje in dognojevanje Aurore po metodi Nmin je zapisano v Hmeljarskem zvezku na strani 17. Vzorčenje izvedemo do globine 60 cm v maju, pred prvim dognojevanjem.

Vabilo na izobraževanje za NPK Hmeljar/hmeljarka

Tudi v letošnjem letu bomo na IHPS izvedli izobraževanje za **NPK Hmeljar/hmeljarka**, če bo dovolj prijavljenih kandidatov. Izvedli ga bomo v šestih srečanjih od 20. maja do 20. junija 2013. Vse zainteresirane vabimo, da se **na izobraževanje prijavite do konca tega tedna**. Prijave pošljite na Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, Cesta Žalskega tabora 2, 3310 Žalec, ali pa se prijavite po telefonu 03 71 21 600 ali po e-pošti: tajnistvo@ihps.si. Če bo dovolj prijav, bomo termine in vse ostale informacije v zvezi z izobraževanjem poslali prijavljenim v naslednjem tednu.

Potrjevanje za NPK Hmeljar/hmeljarka bo 20. junija 2013. V postopek priznavanja in potrjevanja za NPK se prijavite na: Šolski center Slovenske Konjice, Tattenbachova ulica 2a, 3210 Slovenske Konjice.

Na ta način si lahko pridobite **nacionalno poklicno kvalifikacijo Hmeljar/hmeljarka**. Ta javno veljavna listina je **uradna potrditev znanj in spretnosti, ki jih imamo kot posamezniki**. Cilj programa NPK je namreč v beleženju rezultatov učenja in izkušenj, ki jih pridobivamo vse življenje in so enakovredni znanju in spretnostim, ki se pridobivajo v šolskem sistemu.

V preteklih letih smo izoblikovali tudi **poklicni standard in katalog strokovnih znanj in spretnosti**, ki sta osnova pri izpeljavi programa NPK Hmeljar/hmeljarka. Oboje je dostopno na spletu.

Knjiga Hmelj – od sadike do storžkov

V smislu čim bolj izčrpnega poteka izobraževanja oziroma priprav na potrjevanje NPK Hmeljar/hmeljarka smo na IHPS lani izdali knjigo **Hmelj – od sadike do storžkov**, ki zajema vse vsebine, potrebne za program NPK Hmeljar/hmeljarka. Priročnik obsega več kot sto strani z veliko nazornimi barvnimi fotografijami. Vsebina priročnika je prikazana tudi na DVD (kot e-vsebine). **Oboje lahko kupite na IHPS.**

Vsekakor pa knjigo priporočamo vsem hmeljarjem, saj gre za posodobljen priročnik za hmeljarje.

M. Pavlovič: KONGRES MEDNARODNE HMELJARSKE ORGANIZACIJE 2013 V BELGIJI

Mednarodna hmeljarska organizacija (IHGC-IHB) prireja svoj 54. kongres - s formalnimi sestanki, ogledi hmeljišč ter druženjem hmeljarjev in hmeljskih trgovcev. Kongres bo potekal od 5. do 8. avgusta 2013 v slikovitem mestu Poperinge v Belgiji. Organizatorji sprejemajo prijave na spletnem mestu <http://www.belgischehop.be/>, kjer so tudi navodila za možno prijavo po faksu. Stroški kongresa znašajo 500 EUR (po 30. maju 550 EUR). Informacije o možnostih prenočišča pa posreduje organizator po opravljeni prijavi. Vsebinske podrobnosti programa najdete tudi spletno na naslovu www.ihgc.org ter pri piscu informacije.

Mali oglasi

Ugodno prodam:

- Elektroniko in ventilator za navlaževalno napravo Wolf
- 2 kontejnerja in dvigalo za zeleni hmelj
- Peč Wolf H 6 z oljnim gorilcem

Informacije na GSM: 041 646 954 !